

Naturmangfoldloven og verneforskrifter

Opplæring av nye styremedlemmer, Balestrand 10. mars 2020

Marit Doseth, seniorrådgiver juridisk seksjon naturmangfold

MILJØ-
DIREKTORATET

Rettslige rammer for forvaltningen

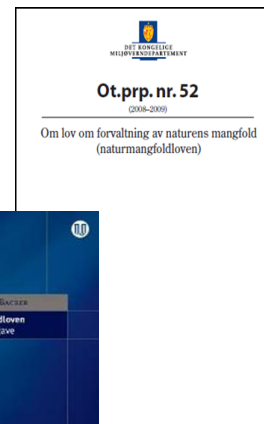
- Naturmangfoldloven
- Verneforskrifter
- Forvaltningsloven

Hallingskarvet øst

Naturmangfoldloven (nml.)

- Kap I Formål og virkeområde
- **Kap II** **Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk**
- Kap III Artsforvaltning
- Kap IV Fremmede organismer
- **Kap V** **Områdevern**
- Kap VI Utvalgte naturtyper
- Kap VII Tilgang til genetisk materiale
- Kap VIII Myndigheter etter loven, tilsyn
- **Kap IX** **Håndheving og sanksjoner**
- Kap X Avsluttende bestemmelser

Miljørettsprinsippene, nml. Kap II

- Prinsippene gjelder for alle offentlige myndigheter, og skal legges til grunn som retningslinjer i skjønnsutøvelse (§ 7)
- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- Føre-var-prinsippet (§ 9)
- Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
- Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

Breheimen nasjonalpark, Dønfoss
Foto: Bård Løken

Vernekategorier

- Nasjonalpark
- Landskapsvernområde
- Naturreservat
- Biotopvernområde
- Marint verneområde

Folgefonna nasjonalpark
Foto

Nasjonalpark, naturmangfoldloven § 35

Lovens krav til nasjonalpark:

- Større områder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap
- Naturområde
- Uten tyngre inngrep

Strengt vern

Alt dyre- og planteliv er fredet

Ferdsel til fots er som hovedregel tillatt

Også privat grunn kan vernes som nasjonalpark

Forvaltningsplan

Jotunheimen, Galdhøpiggen

Foto: Tom Schandy

Landskapsvernområde, nml. § 36

Lovens krav til landskapsvernområde:

- Natur- eller kulturlandskap
- Økologisk verdi
- Kulturell verdi
- Opplevelsesmessig verdi
- Identitetsskapende

Landskapet som er vernet, ikke plante- og dyrelivsfredning

Ferdsel til fots er tillatt

Forvaltningsplan

Hallingskarvet nasjonalpark, Kyrkjedøra
Foto: Helge Sunde

Naturreservat, nml. § 37

Hva kan vernes som naturreservat ifølge loven:

- Truet, sjelden eller sårbar natur.
- Viktige områder for biologisk mangfold.
- Representative områder
- Geologisk forekomster
- Naturvitenskaplig betydning

Strengt vern

Ferdsel til fots kan forbys

Jotunheimen, Utladalen naturhus

Foto: Kari Sveen

Verneforskrifter

- Verneforskriften setter de rettslige rammene for verneområdet. Vedtak om vern treffes av Kongen i statsråd ved forskrift
- Verneforskriften gjelder parallelt med annet lovverk, og en søknad vil ofte måtte behandles etter flere lovverk. Behandles først etter verneforskriften
- Ved motstrid mellom flere regelverk vil verneforskriftene gå foran
- Endringer i en verneforskrift må skje ved ny forskrift

Jotunheimen, Fannaråken

Foto: Helge Sunde

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen, nml. § 48

Kan gjøre unntak i 3 tilfeller:

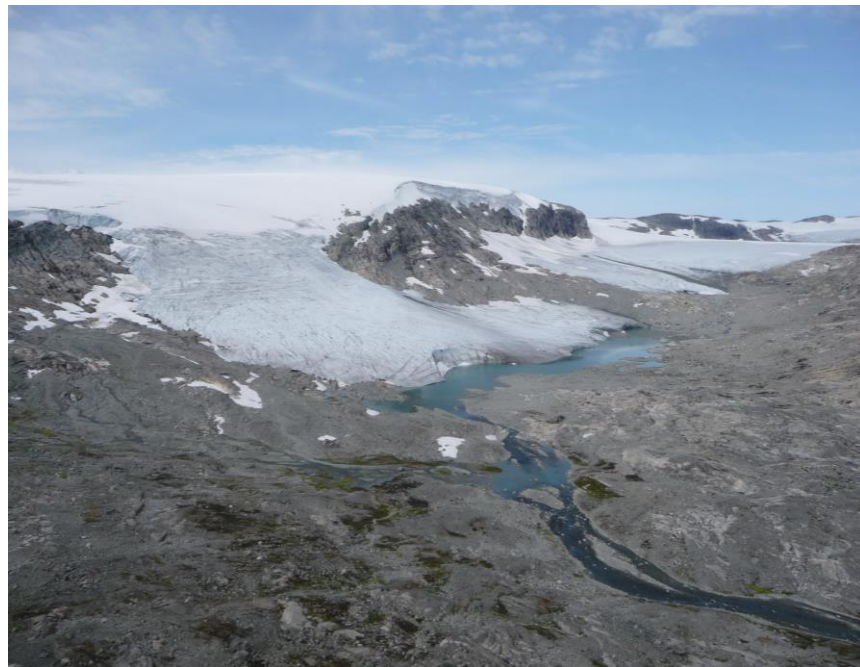
- Ikke i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig
- Sikkerhetshensyn
- Vesentlige samfunnsmessige interesser

Breheimen

Skjøtsel, naturmangfoldloven § 47

- Tiltak for å opprettholde eller oppnå **den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet**
- Tiltak i *regi av forvaltningsmyndigheten*
- Trenger ikke grunneier samtykke, men skal varsles (om mulig)
- Unntak: dyr på beite og en vesentlig endring av naturtilstanden. I slike tilfeller forsøke å få til en avtale med grunneier.
- Økonomiske fordeler tilfaller grunneier.
- Ikke enkeltvedtak

Breheimen nasjonalpark, Harbardsbre
Foto: Tom Dybwad

Randsonen til verneområdene

Naturmangfoldloven § 49

- ✓ utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde

Hensynssoner etter plan- og bygningsloven

- ✓ Pbl. § 11-8 tredje ledd bokstav c annet ledd

Folgefonna nasjonalpark, Bondhusdalen
Foto: Jan Rabben

Lovbrudd og Sanksjoner, naturmangfoldloven kap. IX

- Anmeldelser
- Retting og avbøtende tiltak, § 69
- Avgrense eller begrense uforutsette skader ved lovlig tiltak, § 70
- Direkte gjennomføring, § 71
- Bruke andres eiendom, § 72
- Tvangsmulkt, § 73
- Miljøerstatning, § 74 (overtredelsesgebyr)
- <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M617/M617.pdf>

Jotunheimen nasjonalpark, Besseggen
Foto: Thor Østbye

Forvaltningslovens saksbehandlingsregler

- Veiledningsplikt, §11
- Foreløpig svar, §11a
- Enkeltvedtak, kapittel IV-VI
- Utredningsplikt, §17

Jostedalsbreen, Bødalsseter
Foto: Anne Rudseng

Forvaltningslovens saksbehandlingsregler

- Krav til skriftlighet, §23
- Samtidig begrunnelse, §24
- Begrunnelsens innhold, §25

Breheimen - Mysubytta
Foto: Bjørn Dalen

Klage, omgjøring, utsatt iverksetting og saksbehandlingsfeil

- Omgjøring av vedtak uten klage, §35
- Utsatt iverksettelse av vedtak, §42
- Virkningene av saksbehandlingsfeil, §41

Folgefonna nasjonalpark, Jetteegrytene
Foto: Svein Opdal

www.miljodirektoratet.no